

Miljö- bokslut 2023

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Sammanfattning

Syftet med miljöboksutslutet är att synliggöra läget gällande miljön i Härryda kommun som geografiskt område samt att redogöra nyckeltal och resultat från den kommunala förvaltningens miljöinsatser.

Naturvårdsverkets senaste utvärdering av de nationella miljömålen visar både positiva och negativa trender. Luftkvalitet och giftfri miljö förbättras på nationell nivå, men utvecklingen går åt fel håll när det gäller bevarandet av biologisk mångfald och vattenrelaterade miljömål. I Västra Götalands län förutspås att endast ett fåtal av miljömålen kommer att uppnås till 2030. Det understryker behovet av snabbare åtgärder för att stärka den gröna omställningen och den biologiska mångfalden.

Klimatpåverkan

Utsläppen i Härryda kommun kommer främst från transporter och arbetsmaskiner. Inom kategorin transporter står personbilar för 66 procent och lastbilar för 32 procent av utsläppen. Kommunens växthusgasutsläpp har minskat, främst tack vare övergången från oljebaserad uppvärmning till biobränsle och andra klimatsmarta alternativ samtidigt som fler väljer fossiloberoende fordon. Mellan 1990 och 2021 har utsläppen per invånare minskat med över 40 procent. Härryda kommuns utsläppsmängd per person är låg jämfört med andra kommuner, vilket delvis kan förklaras med avsaknaden av tung industri och ökningen av energieffektiva bostäder och lokaler.

De konsumtionsbaserade utsläppen är inte inräknade i redovisade utsläpp, men nationella siffror visar att de i snitt ligger på 8,44 ton per person och år. En hållbar nivå är beräknad till 1 ton per person och år.

Invånare i Härryda kommun föredrar att använda bilen som sitt främsta färdmedel. Kollektivtrafiken är det näst mest använda

färdmedlet. Det finns åldersrelaterade skillnader i valet av färdmedel, där äldre föredrar att använda bil medan yngre är mer benägna att välja kollektivtrafik, cykling och gång. Majoriteten av invånarna i Härryda kommun reser för att ta sig till och från arbetet, vilket utgör nästan 35 procent av det totala resandet i kommunen. Tillsammans utgör resor till arbete, fritidsaktiviteter och affärer/livsmedelsbutiker cirka 66 procent av det totala resandet i kommunen.

Fordonsflottan i Härryda kommuns förvaltning utgörs till 68 procent av miljöfordon och användningen av de fossila bränslena har minskat jämfört med tidigare.

Förvaltningens måltidsservice gör stora miljö- och klimatsatser till exempel genom att arbeta med matsvinn och laga klimatsmart mat. Matsvinnet från måltidsservice har minskat med 39 procent sedan man började mäta 2015.

Förvaltningens energianvändning har minskat från 167 kWh per år 2009, till 143 kWh per år 2022. Det motsvarar en minskning med 15 procent.

Biologisk mångfald

Fyra procent av kommunens yta är olika typer av skyddad natur, vilket är en ökning sedan 2014 då tre procent av marken var skyddad natur. Snittet för riket är 11,5 procent.

Majoriteten av sjöar och vattendrag i Härryda kommun bedöms ligga på en måttlig nivå när det gäller den ekologiska statusen. Med måttlig nivå menas en tillståndsnivå för ett ekosystem där det finns problem och avvikelser, men som inte anses vara akuta eller kritiska. Det beror i de flesta fall på försurning samt vandringshinder i vattensystemen för bland annat fiskar.

Andelen ekologiska livsmedelsinköp inom måltidsservice har ökat från 9 procent år 2013 till 32 procent år 2023. Genomsnittet för samtliga kommuner var 29 procent år 2022.

Jämförelse mellan Härryda kommun och riket 2010–2022

	2010	2018	2022
Folkmängd	34 460	37 802	39 762 ²
Utsläpp av växthusgaser ³ per invånare och år	4,7 ton	3,6 ton (5,1 ton) ⁴	3,60 ton (4,55 ton) ⁵
Körda mil med bil per invånare och år	690 mil	661 mil (670 mil)	604 mil (616 mil)
Avfall per invånare och år	528 kg ⁶	455 kg (466 kg)	383 kg (466 kg)
Andel jordbruksmark i kommunen	4 % av ytan	3 % av ytan (8 %)	5,7 % av ytan (7 %) ⁷
Andel naturreservat i kommunen	2,1 %	3,6 % av ytan (14,5 %)	4,0 % av ytan (11,5 %)
Andel ekologiska livsmedel i kommuners verksamhet ⁸	7 % ⁹	31 % (30 %)	28 % (29 %)

Siffror inom parentes avser riket.

Hållbar konsumtion och god boendemiljö

Totalt har avfallsmängden per person i Härryda kommun minskat till 383 kg per person år 2022. Det innebär en minskning med 28 procent jämfört med 2010. Mängden hushållsavfall och matavfall som samlas in av kommunen har också minskat, med 15 procent sedan 2018. År 2022 var den totala mängden 143 kg per person.

Enligt enkäten "Hälsa på lika villkor?" uppger 11 procent av invånarna i Härryda kommun att de är utsatta för störande trafikbuller i sitt bostadsområde. Snittet i Västra Götalands län och i landet är 12 procent ¹.

I SCB:s medborgarundersökning ställdes frågan om hur utbudet av återvinningscentraler uppfattas. 85 procent av kommuninvånarna svarade "mycket bra" eller "ganska bra". 87 procent svarade att kommunens arbete

för att säkerställa tillgången till dricksvatten är mycket eller ganska bra.

31 procent av invånarna anser att möjligheten att återvinna avfall utan transport med bil är mycket eller ganska bra, vilket ligger på samma nivå som genomsnittet för samtliga kommuner.

God miljö är avgörande för att tillgodose nuvarande och kommande generationers möjlighet till ett gott liv. Miljöboksutslutet visar att utvecklingen går åt rätt håll avseende vissa miljöområden, medan det inom några områden sker en negativ utveckling, eller att förbättringarna inte sker i tillräckligt snabb takt för att uppnå uppsatta miljömål. Stora utmaningar kvarstår framförallt inom områdena klimatpåverkan och biologisk mångfald.

¹ Hälsa på lika villkor? 2022
² 39 875 år 2023

Fotnoter i tabell

³ De geografiska utsläppsmängderna delat på antalet invånare.

⁴ Utsläpp från individuell konsumtion är inte inräknat.

⁵ Data från 2017

⁶ Data från 2021

⁷ Data från 2020

⁸ Inom måltidsservice

⁹ Data från 2012

Innehåll

Inledning	5
Läsanvisning	6
Miljömål	7
Klimatpåverkan	10
Utsläpp av växthusgaser i Härryda kommun	11
Hållbara transporter	11
Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster	14
Konsumtionsbaserade utsläpp	14
Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler	16
Biologisk mångfald	18
Markanvändning	18
Skyddad natur	19
Naturvård och ekologi	20
Ekologisk status i sjöar och vattendrag	20
Förvaltningens inköp av ekologiska livsmedel	21
Hållbar konsumtion och god boendemiljö	22
Invånarnas uppfattning om kommunens miljöinsatser	22
Avfallsmängder	22
Grönområden	24
Luftkvalitet	24
Buller	25
Giftfri kommun	25
Referenser	26
Bilaga 1 – Information om undersökningar	27
Bilaga 2 – Sveriges miljö kvalitetsmål	27
Bilaga 3 – Härryda kommuns miljöpolicy	27

Inledning

För att säkerställa både nuvarande och kommande generationers möjligheter till ett gott liv är det avgörande att upprätthålla en sund miljö. Gemensamma resurser bör därför förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Sedan 1999 har Sverige haft miljö kvalitetsmål som i huvudsak behöver vara uppnådda för att nå generationsmålet "att till nästa generation lämna över ett samhälle där de största miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökande miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser". Enligt den senaste fördjupade utvärderingen av Sveriges miljö kvalitetsmål 2023 synliggörs bland annat att utsläppen av växthusgaser ökar och att utarmningen av den biologiska mångfalden fortsätter¹⁰. Det blir samtidigt uppenbart att insatser för miljön ger resultat. Miljö kvalitetsmålen *frisk luft* och *giftfri miljö* bedöms för första gången vara nära att uppnås.

Kommuner har en nyckelroll i miljöarbetet och kan skapa förutsättningar för hållbara samhällen och skydd av naturen. Det är på den lokala nivån som många åtgärder kan genomföras och här görs också många av de vägval som har betydelse för att nå hållbar utveckling.

Härryda kommun sammanställer ett miljöbokslut vart fjärde år. Syftet med miljöbokslutet¹¹ är dels att redogöra för miljöläget i Härryda kommun som geografiskt område, dels att redovisa nyckeltal och resultat från den kommunala förvaltningens miljöinsatser. Vidare är syftet att beskriva utvecklingen över tid och därigenom belysa trender och förändringar.

Förhoppningen är att miljöbokslutet ska bidra till fortsatt dialog, analys och prioritering i kommande verksamhetsplanering och resursfördelning.

¹⁰ Naturvårdsverket, 2023a

¹¹ Tidigare kallat miljöredovisning

Läsanvisning

Miljöbokslutets inledande avsnitt behandlar de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030, nationella miljö kvalitetsmål, Härryda kommuns miljöpolicy samt miljöläget nationellt och regionalt. Därefter följer tre avsnitt som alla har kopplingar till de nationella miljö kvalitetsmålen och de globala målen i Agenda 2030¹². De tre avsnitten fokuserar på områden där kommunens förvaltning har förfoganderätt/rätt att agera och där det finns möjlighet att följa invånarnas miljöpåverkan:

- Klimatpåverkan
- Biologisk mångfald
- Hållbar konsumtion och god boendemiljö

Avsnittet klimatpåverkan struktureras efter fokusområdena i Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om¹³:

- Hållbara transporter
- Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster
- Klimatsmart mat
- Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

I varje avsnitt redogörs dels för nyckeltal som visar resultat kopplat till kommunens invånare och kommunen som geografiskt område, dels nyckeltal som visar resultat från kommunens egen förvaltning.

Källor till materialet

Senast tillgängliga statistik har använts. Statistiken om utsläpp av växthusgaser på kommunnivå är hämtad från Regional Utveckling och Samverkan (RUS) i miljömålsystemets databas. RUS är ett samverkansorgan som ska stödja, vägleda och samordna länsstyrelsernas arbete och det regionala arbetet i miljömålsystemet. Statistik är hämtad från en resvaneundersökning gjord 2023 av Västra Götalandsregionen, SEI:s konsumtionskompass (Stockholm Environment Institute) och SCB:s medborgarundersökning.

Flera av de nyckeltal och resultat som redovisas i detta miljöbokslut kommer från databasen Kolada. Kolada hämtar i sin tur uppgifter från officiell statistik så som Statistiska centralbyrån (SCB), Energimyndigheten, Trafikanalys (Trafal) och SMHI.

¹² Se mer i nästa avsnitt

¹³ Mer information avsnittet klimatpåverkan

Miljömål

Agenda 2030

Sedan 2018 arbetar Härryda kommun aktivt med FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030. De globala hållbarhetsmålen balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Genom Agenda 2030 och dess 17 globala mål för hållbar utveckling förbinder sig FN:s alla nationer att utrota fattigdom och hunger, tillhandahålla god utbildning samt uppnå bättre hälsa, miljömässig hållbarhet och att lösa klimatkrisen¹⁴.

Härryda kommun strävar efter att vara en föregångare i att främja hållbar utveckling samt leda arbetet med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Målet är att skapa ett hållbart Härryda med fokus på de tre hållbarhetsdimensionerna och de fem insatsområdena i *Hållbarhetsstrategiskt program 2023–2035* för Härryda kommun:

- Demokrati och delaktighet
- Klimatsmart och resurseffektivitet
- Näringsliv och sysselsättning
- Robusta ekosystem och biologisk mångfald
- Trygghet, hälsa och livsvillkor

Det hållbarhetsstrategiska programmet, beslutat av kommunfullmäktige, fungerar som övergripande styrning för hela kommunkoncernen och sträcker sig fram till 2035. Programmet syftar till att skapa långsiktighet och helhetsperspektiv inom hållbarhetsarbetet och inkluderar hela Härryda kommun som koncern.

Nationella miljömål

1999 beslutade regeringen om ett generationsmål med syfte att visa inriktningen för Sveriges miljöpolitik. Målet gav vägledning om de värden som ska skyddas och den omställning av samhället som behöver ske inom en generation för att nå miljömålen, med beräknat slutår 2030, tidigare 2020¹⁵. I 6 miljö kvalitetsmål definierades, vilka beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till¹⁶.

Härryda kommuns miljöpolicy

Miljöpolicy ska fungera som en kompass för miljöarbetet¹⁷. Miljöpolicy siktar på att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle. Miljöpåverkan ska minskas bland annat genom:

- Resurshushållning och kretsloppstänkande
- Hänsyn till natur- och kulturvärlden, friluftsliv och folkhälsa
- Hållbara inköp
- Skapa fysiska förutsättningar för miljöanpassat beteende

¹⁴ www.globalamalen.se

¹⁵ Naturvårdsverket, 2022a

¹⁶ Se Sveriges miljö kvalitetsmål

¹⁷ Se Härryda kommuns miljöpolicy

Miljöläget nationellt och regionalt

Naturvårdsverkets fördjupade utvärdering av de nationella miljö kvalitetsmålen 2023 visar en positiv utveckling när det gäller bland annat luftkvalitet och giftfri miljö på nationell nivå, även om målen i sin helhet inte uppnås. Inom andra viktiga områden, till exempel bevarandet av biologisk mångfald och vattenrelaterade miljö kvalitetsmål går utvecklingen åt fel håll. Enligt Naturvårdsverkets fördjupade miljömålsbedömning behövs en snabbare takt på den gröna omställningen och större prioritet för den biologiska mångfalden som i nuvarande utveckling riskerar att orsaka irreversibla skador på ekosystemen.

Bedömning av miljö kvalitetsmålen i Västra Götalands län 2023		
MILJÖMÅL	MÅLUPPFYLLELSE	MILJÖTILLSTÅND
Begränsad klimatpåverkan	NEJ	↔
Frisk luft	NEJ	↔
Bara naturlig försurning	NEJ	↔
Giftfri miljö	NEJ	↔
Skyddande ozonskikt	JA	↔
Säker strålmiljö	NÄRA	↔
Ingen övergödning	NEJ	↔
Levande sjöar och vattendrag	NEJ	↔
Grundvatten av god kvalitet	NÄRA	↔
Hav i balans samt levande kust och skärgård	NEJ	↔
Myllrande våtmarker	NEJ	↔
Levande skogar	NEJ	↔
Ett rikt odlingslandskap	NEJ	↔
God bebyggd miljö	NEJ	↔
Ett rikt djur- och växtliv	NEJ	↔

Källa: Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2023

I miljömålsbedömningen för 2023 bedömer Västra Götalandsregionen att tolv av länets femton miljö kvalitetsmål inte kommer att nås till 2030. Endast målet ett skyddande ozonskikt beräknas uppnås. De två mål som bedöms vara nära eller delvis uppnådda är grundvatten av god kvalitet och säker

strålmiljö. Rapporten visar också en positiv utveckling när det gäller miljö kvalitetsmålen som behandlar övergödning samt levande sjöar och vattendrag. Miljö kvalitetsmålen som rör begränsad klimatpåverkan, ett rikt odlingslandskap samt ett rikt växt- och djurliv, visar en nedåtgående trend¹⁸.

¹⁸ Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2023

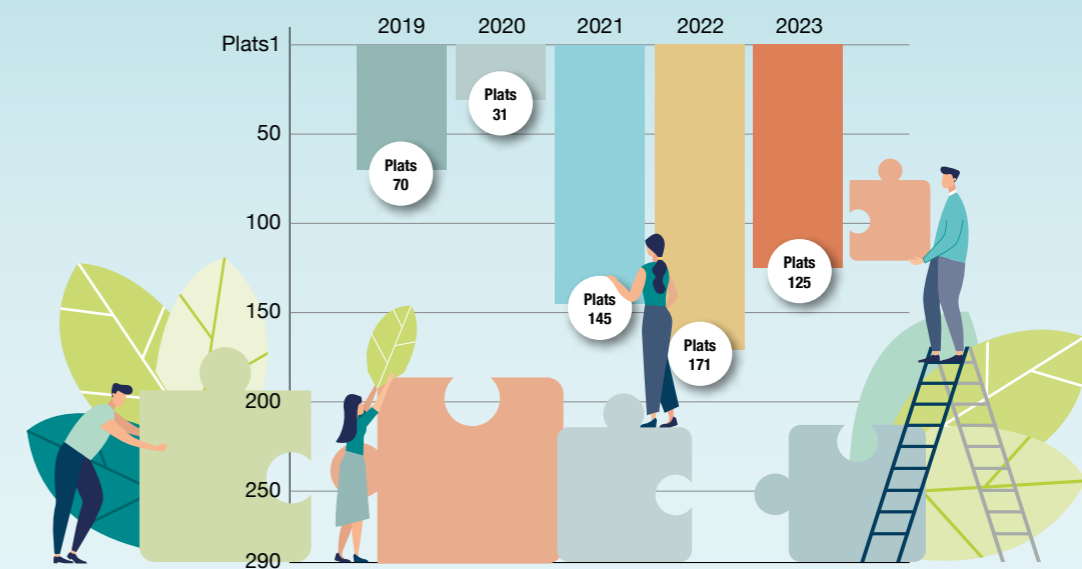

Aktuell Hållbarhets kommunrankning

Härryda kommun placerar sig på plats 125 av 290 i 2023 års miljörankning av Sveriges kommuner, publicerad av tidskriften *Aktuell Hållbarhet*. Det är en förbättring med 46 placeringar från föregående års placering 171. Rankningen grundar sig på enkätsvar, klimatdata och statistik från olika myndigheter. Den täcker områden

som klimat, energi, vatten, skyddad natur och avfall. Enkätresultatet visar att kommunen har nödvändiga strukturer på plats, inklusive en tydlig miljöpolicy och det hållbarhetsstrategiska programmet. Samtidigt finns det flera utvecklingsområden. Frågorna ändras från år till år, varför placeringen i rankningen inte är fullt ut jämförbar mellan åren.

Härryda kommuns placering 2019–2023

Källa: Aktuell Hållbarhet, 2023

Det här avsnittet kopplar till:

FNs hållbarhetsmål 2030

De nationella miljö kvalitetsmålen

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning

Klimatpåverkan

2016 trädde FN:s Parisavtal i kraft med överenskommelsen om att minska utsläppen av växthusgaser och att stödja de länder som drabbas av klimatförändringarnas effekter. Avtalet slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader för att undvika oåterkalleliga konsekvenser¹⁹. Enligt FN:s klimatpanel IPCC:s senaste sammanställning behöver de globala växthusutsläppen halveras till 2030 jämfört med 2019 för att uppnå 1,5-gradersmålet²⁰.

Utsläppen av växthusgaser inom Sveriges gränser hade 2021 minskat med 33 procent sedan 1990 och var i snitt cirka 4,55 ton per person och år²¹. Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser motsvarar 8,44 ton per person och år²². Dessa utsläpp sker både i Sverige och i andra länder. För att nå målet i Parisavtalet, om att jordens temperaturökning ska hållas väl under 2 grader, beräknas att de globala utsläppen bör vara i genomsnitt högst 1 ton per person och år till år 2050²³.

Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om

Härryda kommun har skrivit under den regionala kraftsamlingen "Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om" och ställer sig därmed bakom det regionala klimatmålet att vara en fossiloberoende region 2030. Det innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990 års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, minska med 30 procent jämfört med 2010²⁴.

I följande avsnitt redogörs först för utsläppsmängderna i Härryda kommun. Därefter är avsnittet strukturerat efter fokusområdena i Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om: hållbara transporter, förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster, klimatsmart och hälsosam mat samt sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler.

¹⁹ Naturvårdsverket, 2019
²⁰ Naturvårdsverket, 2023b
²¹ Kolada hämtat från RUS
 Nationella emissionsdatabasen, 2021

²² Naturvårdsverket, 2023c
²³ Naturvårdsverket, 2023d
²⁴ www.klimat2030.se

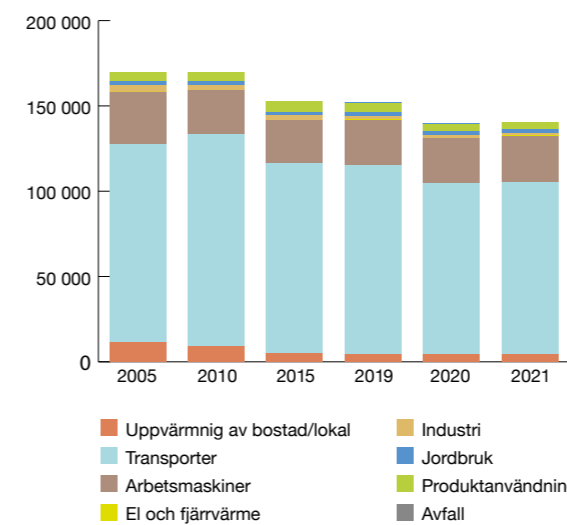

Utsläpp av växthusgaser i Härryda kommun

Det här avsnittet redovisar utsläpp av växthusgaser som sker inom Härryda kommuns gränser (territoriella utsläpp) från till exempel transporter, jordbruk och industri.

fortsatt minska de senaste åren. Främst beror det på att värme från olja har ersatts av biobaserad fjärrvärme och andra klimatsmarta värmealternativ. Fordonen har generellt blivit effektivare och fått högre inblandning av förnybart bränsle och samtidigt blivit fler i antal.

Utsläpp av växthusgaser inom Härryda kommuns gränser (ton CO2-ekv/år)

Källa: Kolada, hämtat från SMED och RUS, 2023

Utsläpp i kommunen kommer i huvudsak från transporter och arbetsmaskiner. Inom kategorin transporter kommer den största delen från personbilar (66 procent) följt av lätta och tunga lastbilar (32 procent).

Även inrikesflyget ingår i transporter och utgör totalt 1 procent av utsläppen²⁵. Utsläppen beräknas och fördelas över hela det svenska flygterritoriet baserat på Transportstyrelsens landningsstatistik och olika höjdnivåer för att få en nationell helhetsbild av utsläppen från flyget. Utsläpp av växthusgaser har inom kommunens gränser

De geografiska utsläppen av växthusgaser fördelat per invånare i Härryda kommun har minskat med drygt 40 procent mellan 1990 (6,1 ton/person) och 2021 (3,6 ton/person). Härryda kommuns utsläppsmängd per person är låg jämfört med andra kommuner. Det kan förklaras av att det i kommunen saknas tunga industrier och att antalet invånare och företag i energieffektiva bostäder/lokaler har ökat.

För att få en heltäckande bild är det av vikt att belysa även de konsumtionsbaserade utsläppen. Läs mer om detta i avsnittet "Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster".

Hållbara transporter

Coronapandemin tvingade en stor del av invånarna till hemarbete och digitala arbetsmöten. Detta beteende har till viss del kvarstått även efter pandemin, då fler använt sig av möjligheten till hemarbete, jämfört med innan pandemin. Enligt den senaste resvaneundersökningen i Västra Götaland arbetar totalt 33 procent av Härryda kommuns invånare hemifrån två dagar i veckan eller mer²⁶. Det har, tillsammans med de senaste årens utveckling av digitalisering, minskat behovet av transporter för möten och post.

Invånarnas uppfattning om kommunikationsmöjligheter

I SCB:s medborgarundersökning från 2022 ställs frågor som rör kommunikationsmöjligheterna i kommunen. 98 procent av invånarna i Härryda kommun är nöjda med möjligheterna att kunna transportera sig med bil och 65 procent är nöjda med utbudet av gång- och cykelvägar. Med måttet nöjd menas de som har besvarat frågor om kommunikationsmöjligheterna med svaret "mycket bra" eller "ganska bra"²⁷.

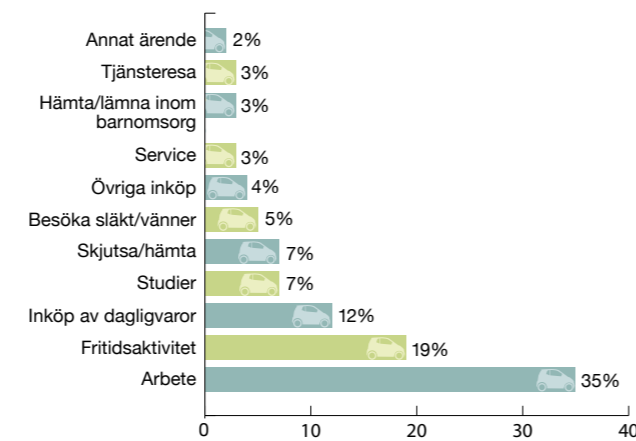
²⁵ SMHI, 2023

²⁶ Resvaneundersökningen i Västra Götaland, 2023
²⁷ Kolada hämtat från medborgarundersökningen, 2022

I Härryda kommun föredrar invånare bilen som det främsta färdssättet på vardagar, särskilt de över 25 år. Äldre personer använder oftare bil jämfört med yngre, medan kollektivtrafiken är mest använd bland dem som är 15–19 år. Generellt sett visar undersökningen på åldersrelaterade skillnader i färdmedelsval, där äldre föredrar bilanvändning medan yngre är mer benägna att välja kollektivtrafik, cykel och gång.

Syfte med bilresor, Härryda kommun

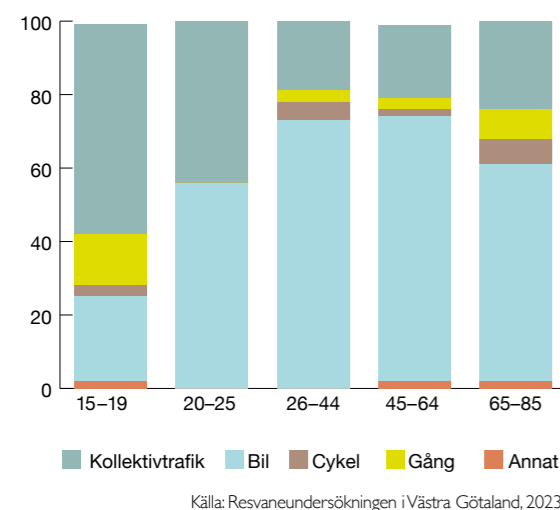
Källa: Resvaneundersökningen i Västra Götaland, 2023

När det kommer till möjligheterna att enkelt använda kollektivtrafik för vardagliga resor, är 66 procent av kommunens invånare nöjda. Det finns dock skillnader i nöjdhet beroende på var i kommunen man bor. I Mönlycke är 75 procent av invånarna nöjda med kollektivtrafik för vardagliga resor medan 45 procent av invånarna som bor utanför kommunens tätorter är nöjda.

Invånarnas resvanor

Enligt den senaste nationella trafikanalysen från myndigheten Trafikanalys, gjordes hälften av alla resor till arbetet, skolan eller annan tjänst i Sverige. Cirka en tredjedel var resor till fritidsaktiviteter²⁸. Nedanstående tabell visar resultat från Västra Götalandsregionens senaste resvaneundersökning.

Fördelning av färdssätt utifrån olika åldersgrupper i Härryda kommun

Källa: Resvaneundersökningen i Västra Götaland, 2023

De flesta invånare i Härryda kommun reser för att ta sig till och från arbetet. Arbetsresor utgör nästan 35 procent av det totala resandet i kommunen. I övrigt reser invånarna i huvudsak till fritidsaktiviteter och för att handla. Resor till arbete, fritidsaktiviteter och handling utgör tillsammans cirka 66 procent av det totala resandet i kommunen. Restande resande fördelas på aktiviteter som att träffa vänner och släktingar, skjutsa barn och unga eller för att nå olika former av service.

Invånarnas resor med bil

63 procent av invånarna i Härryda kommun använder bil som färdmedel i resor på vardagar. Det är något högre än i andra kommuner i Västra Götalands län där genomsnittet är cirka 58 procent.

2022 hade Härryda kommuns invånare i snitt 0,46 bilar per invånare. Det är en minskning från 0,475 bilar per invånare 2018.

I genomsnitt tillryggalade en personbil 1126 mil per år 2022 jämfört med 1171 mil per år 2018. En Härrydabo körde i snitt cirka 617 mil under 2022. Det är en minskning från cirka 651 mil per invånare under 2018. Jämfört med riket ligger Härryda kommun något högre när det gäller invånarens innehav av fossiloberoende personbilar: 19 procent av det totala antalet bilar i kommunen är fossiloberoende, enligt statistik från 2022. Det kan jämföras med rikssnittet för alla kommuner på cirka 16 procent.

Härryda Energi AB, har idag totalt 72 laddstationer uppsatta för elbil, varav tre är snabbaddare. 2017 fanns 36 stationer. De flesta finns runt Mönlycke. Tre finns i Landvetter och ytterligare tre i Hindås.

Invånarnas resor med kollektivtrafik

I Härryda kommun åker 26 procent av invånarna kollektivt på vardagarna. 84 procent av invånarna bor i kollektivtrafiknära läge, vilket är något högre än genomsnittet för samtliga kommuner, cirka 81 procent³⁰. Turtätheten i kollektivtrafiken är förhållandevis god i Mönlycke och Landvetter, men sämre i de östra delarna av kommunen.

Invånarnas resor med cykel

Cykelning innebär mindre klimatpåverkan och har även positiva effekter på hälsan.

27 procent av invånarna i Härryda kommun kan nå sin arbetsplats med cykel på under 45 minuter. Räknas elcykel med inom kategorin cykel som färdmedel så är det 45 procent av invånarna som kan nå sin arbetsplats inom 45 minuter. 62 procent av gymnasieeleverna kan nå skolan via cykel inom 45 minuter. De flesta grundskolor ligger inom gång- och cykelavstånd³¹. Detta indikerar att det avståndsmässigt finns goda förutsättningar att cykla i vardagsresandet.

Invånarnas inställningar till olika färdmedel

I Västra Götalandsregionens resevaneundersökning framgår det att 13 procent av kommunens invånare anser att bil

bör prioriteras högre än idag, jämfört med 38 procent som anser motsatsen. 55 procent av invånarna anser att cykel bör prioriteras högre och 69 procent anser detsamma om kollektivtrafik.

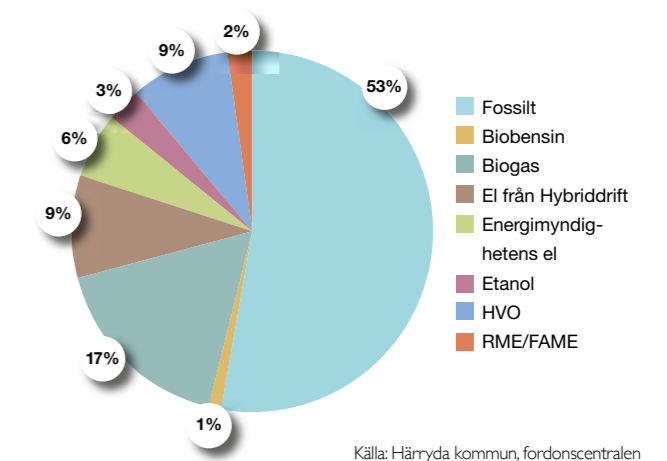
Resvaneundersökningen visar även att 14 procent tror att deras bilåkande kommer att minska det kommande halvåret. 5 procent tror att resandet med cykel kommer minska och 7 procent tror att deras resande med kollektivtrafiken kommer att minska.

Samtidigt som det finns många som vill minska sitt bilåkande är det lika många som tror att de kommer öka det. Det är något fler invånare som tror att de kommer öka sitt cyklande (17 procent) samt resa mer med kollektivtrafik (18 procent).

Resor inom kommunens förvaltning

I kommunens organisation är 68,4 procent (2022) av bilarna klassade som miljöbilar och 62,7 procent klassade som helt fossiloberoende fordon³². Fossiloberoende fordon är fordon som har möjlighet att köra på ett eller ett par olika sorter av förnybara bränslen.

Drivmedelstyp personbil och lätt lastbil 2023

Källa: Härryda kommun, fordonscentralen

²⁸ Trafikanalys, 2022.

²⁹ Kolada hämtat från Trafa

³⁰ Kolada hämtat från SCB

³¹ Resvaneundersökningen i Västra Götaland, 2023

³² Kolada hämtat från Miljöfordon Sverige

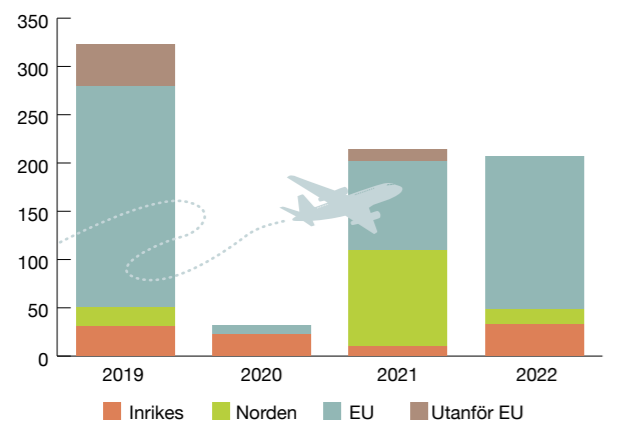

Av det totala antalet körda kilometer med personbil och lätt lastbil inom kommunens förvaltning körs 46,5 procent med förnybart drivmedel. Det är en fördubbling jämfört med 2019 då de förnybara drivmedlen stod för 23 procent av de körda kilometrarna. Resterande 53,5 procent kördes på helt fossil diesel, bensin och naturgas. I förnybart bränsle inkluderas biogas i fordonsgas samt inblandning av förnybart bränsle och el.

Förvaltningens flygresor

Enligt förvaltningens policy för resor och möten ska tjänsteresor som inte kan anses nödvändiga eller möjliga att undvika, undvikas. Vid behov av tjänsteresa betonas vikten av att noggrant planera och välja färdväg, med hänsyn till faktorer såsom miljömedvetenhet och ekonomi. Detta innebär till exempel att man i första hand ska prioritera distansmöten av olika slag, för att på så sätt minska det totala resandet. I valet av flyg som transportmedel ska miljöpåverkan särskilt bedömas i relation till faktorer som tidsvinst och effektivitet.

Antal flygsträckor per år i Härryda kommuns förvaltning

Källa: Lingmerths

Statistiken för flygresor visar antal flygsträckor. En flygresor kan innehålla flera flygsträckor. Inom förvaltningen genomfördes totalt 201 flygsträckor år

2022, vilket är en minskning med 36 procent sedan 2019. Flygningarna inom EU har minskat med 31 procent mellan åren 2019 och 2022, från 228 till 158 flygsträckor. Antalet flygresor minskade kraftigt under pandemin för att sedan öka igen.

Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster

En allt större del av klimatpåverkan på vår planet kommer från råvaror, material och produkter som produceras och konsumeras, både i Sverige och genom import av varor. Mer än hälften av det som konsumeras ger upphov till utsläpp i andra länder där produktionen sker. Textilier, möbler och inredning samt elektronik och förbrukningsvaror är exempel på resurskrävande varor³³.

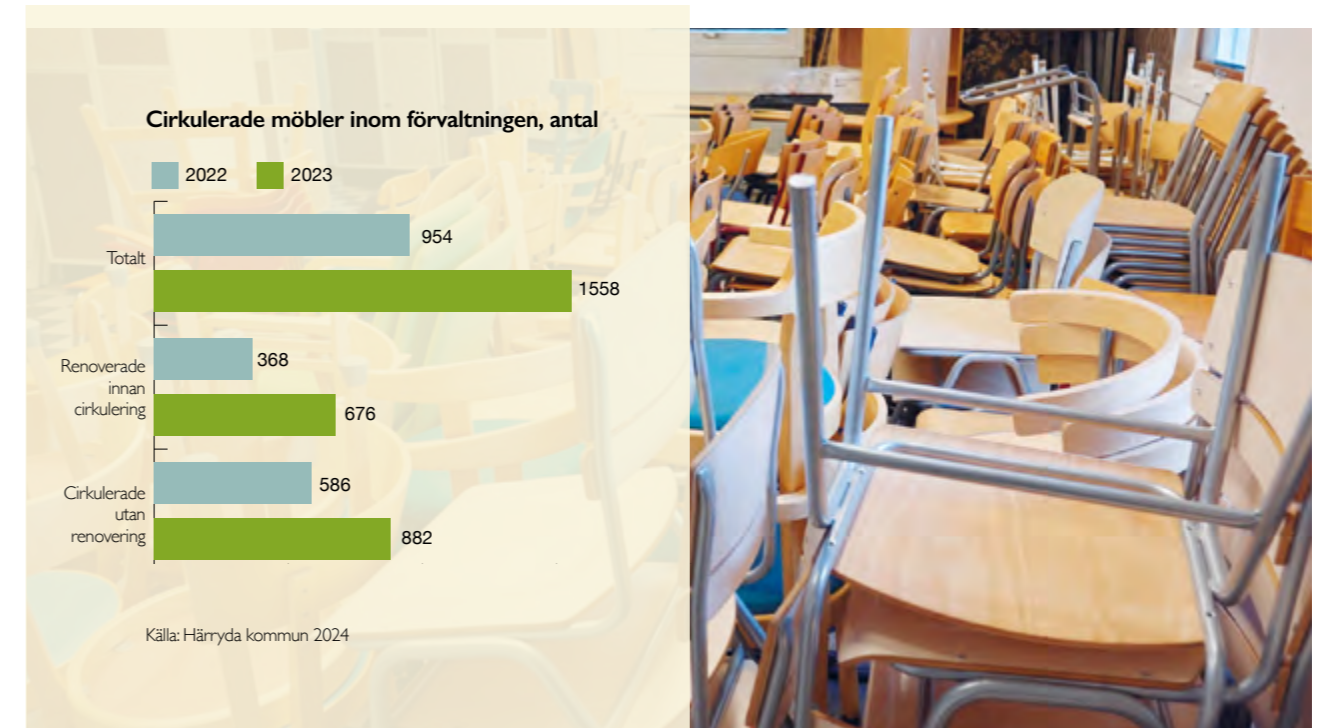
Kommunens miljöpolicy anger resurshushållning och kretsloppstänkande som principer, vilket innebär en ambition att minska inköp av produkter och tjänster med stora fossila utsläpp ur ett livscykelperspektiv. Under avsnittet *Hållbar konsumtion och god boendemiljö* finns ett antal indikatorer som även kan kopplas till detta område, till exempel avfallsmängder.

Konsumtionsbaserade utsläpp

Konsumtionsbaserade utsläpp inkluderar en produkts alla klimatutsläpp i alla led innan den konsumeras, oavsett var dessa utsläpp sker³⁴.

Enligt Naturvårdsverket (2023) har Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser minskat något till cirka 8,44 ton per person och år. Detta är en minskning sedan 2018 då det låg på cirka 9 ton. För att nå klimatmålet att jordens temperaturökning ska hållas väl under två grader, krävs att alla människor på jorden minskar utsläppen till 1 ton per person och år³⁵.

Uträkningar av konsumtionsbaserade utsläpp bygger på olika beräkningsmodeller. Modellerna kombinerar generella schablonvärden och faktisk statistik för att uppskatta utsläppsnivåerna som härrör från konsumtionsmönster. Eftersom olika myndigheter och organisationer kan använda olika modeller och antaganden under sina beräkningar, upp-

står variationer i resultaten. Därför bör siffrorna ses som en indikation snarare än absoluta fakta.

I data från Stockholm Environment Institute (SEI) konsumtionskompass finns beräkningar av invånarens klimatutsläpp i Härryda kommun. I kommunen var utsläppsnivån på cirka 6,2 ton per invånare år 2022. Utsläppsnivåerna i Göteborg låg på cirka 6,3 ton. Genomsnittet i Sveriges kommuner är cirka 6,2 ton per person/år 2022.

SEI:s konsumtionskompass har räknat på vilka sysslor, produkter och konsumtionsvanor som är de främsta bidragande faktorerna till kommunens klimatutsläpp. I huvudsak är det tre områden som bidrar till klimatutsläppen i Härryda kommun:

1. Transporter: Transporter är den huvudsakliga källan till invånarnas utsläpp i Härryda kommun. Egen bil står för cirka 22 procent och flyg står för 15 procent av de totala utsläppen. Andelen tas fram genom att ta hela rikets utsläpp från flygtrafiken och dela det på ett schablonvärde per kommun som ska representera invånarens resmönster (flyg). Förutom dessa utsläpp kommer även en mindre del från exempelvis kollektivtrafik på 1 procent samt annan transport (till exempel tåg, båt) på cirka 3,5 procent. Lastbilar och arbetsfordon är här exkluderade.

2. Möbler, kläder och hem: Konsumtion av produkter utgör en betydande del av klimatutsläppen i kommunen. Exempelvis står möbler och hemprodukter för 10,5 procent av utsläppen. Klädkonsumtion står för cirka 4 procent av utsläppen.

3. Maten: Livsmedelsinköp står för cirka 17 procent av utsläppen och restaurangbesök för 4,3 procent.

Totalt utgör dessa tre kategorier nästan 80 procent av utsläppen i Härryda kommun. Resterande 20 procent av klimatutsläppen utgörs av sådant som rekreation (till exempel sport och kultur), el och uppvärmning och övrigt som inte tagits med i rapporten.

Socioekonomiska skillnader påverkar utsläpp

Hur stora utsläpp olika individer orsakar varierar kraftigt. Forskning och rapporter indikerar att personer med högre inkomster har en högre grad av utsläpp som är kopplade till konsumtion. Denna observation tyder på att ekonomiska resurser och konsumtionsmönster kan ha en betydande inverkan på individens klimatavtryck. Även andra faktorer som exempelvis bostadsort kan påverka utsläppsmängder genom att det finns olika förutsättningarna till uppvärmningssystem och dagliga resor beroende på om man bor i en storstad, tätort eller i glesbygd.

Cirkulära möbelflöden

Från hösten 2021 har Härryda kommun arbetat med en modell för att främja återanvändning och minska mängden möbler som antingen lagras i förråd eller kasseras. Genom införande av cirkulära möbelflöden och ett digitalt möbelbibliotek har en modell för återbruk av möbler skapats och befintliga möbler blir tillgängliga för kommunens verksamheter. Genom Härryda Framtids arbetsmarknadsenhet renoveras vissa möbler. Det bidrar till att minska behovet av nyinköp och ger ytterligare miljömässiga och ekonomiska fördelar. Under 2022 cirkulerades totalt 954 möbler varav 368 renoverades för återbruk. Under 2023 ökade antalet cirkulerade möbler till 1558 stycken.

³³ www.klimat2030.se

³⁴ Naturvårdsverket, 2023c

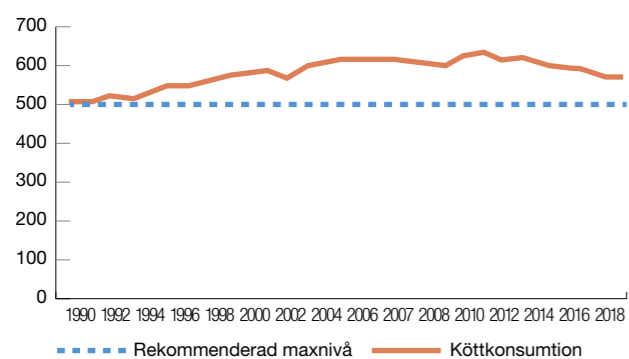
³⁵ Naturvårdsverket, 2023d

Klimatsmart mat

Den svenska livsmedelskonsumtionen står för 29 procent av de totala utsläppen³⁶. 75 procent av utsläppen av växthusgaser från maten som konsumeras kommer från kött- och mejeriprodukter. För att minska matkonsumtionens påverkan på klimatet bör köttkonsumtionen minska till 1990 års nivå, enligt Klimat2030. Detta överensstämmer med Livsmedelsverkets rekommendation för konsumtion av rött kött och chark, vilken innebär en maximal konsumtion på 500 gram per vecka, men helst mindre³⁷.

Konsumtion av rött kött på nationell nivå, gram per person och vecka

Källa: Jordbruksverket, 2023a

Jordbruksverket har gjort en beräkning av köttkonsumtionen och jämfört den med kostrådet som varit samma sedan 1990-talet fram till idag. Köttkonsumtionen har ökat från 1990 till 2010, för att därefter minska något till 2023. Den svenska konsumtionen är något lägre än genomsnittet i EU³⁸.

Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

Att säkerställa en effektiv och hållbar energiförsörjning är av vikt för att uppnå miljömålen. Nedan återges en översikt och jämförelse över tid av kommunens energianvändning och energikällor.

Energianvändning i Härryda kommunen

En stor omställning har gjorts sedan 1990-talet genom att byta ut oljepannor mot biobaserad fjärrvärme i tätbebyggda områden. Samtidigt har energiprestandan för byggnader och vitvaror förbättrats.

I Härryda kommun har energianvändningen per invånare³⁹ minskat från 22 till 19 MWh per år mellan 1990 och 2022. Mellan 2017 och 2019 har det däremot skett en ökning från 20 till 21 MWh per person och år⁴⁰. Rikets energianvändning per invånare är 37 MWh/person. Härryda kommuns förhållandevis låga energiförbrukning per invånare kan förklaras av att det inte finns några tunga industrier i kommunen samt att det finns många nybyggda energieffektiva byggnader.

³⁶ Naturvårdsverket, 2024a
³⁷ Livsmedelsverket, 2023

³⁸ Jordbruksverket, 2023a
³⁹ Totala energianvändningen inom kommunens gränser från jordbruk, transport, industri, offentlig verksamhet, småhus och flerfamiljshus, delat på antal invånare.
⁴⁰ Kolada hämtat från energimyndigheten och SCB

Fjärrvärme och el i Härryda kommun

Solör är det företag som försörjer kommunen med fjärrvärme. Fjärrvärmeleverantören har anläggningar i Mölnlycke, Landvetter och Hindås. Fjärrvärmeproduktion från förnybara energikällor inom vårt geografiska området uppgick till 98,4 procent 2022. Härryda Energi tillhandahåller sedan 2010 endast förnybar el bestående av 100 procent vattenkraft, men endast en del av kommunens invånare köper denna el.

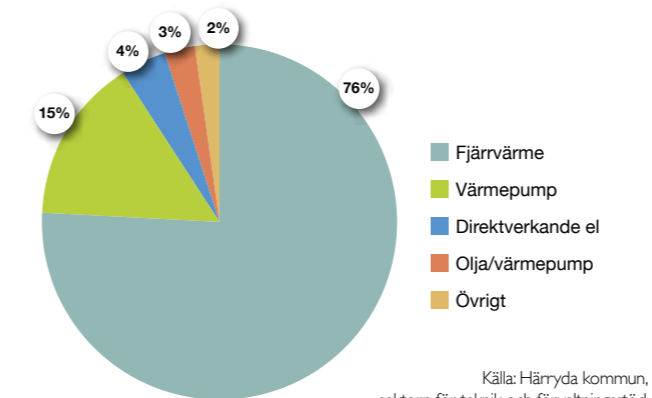
Solcellsanläggningar i Härryda kommun

Antalet solcellsanläggningar i Härryda Energis elnätområde har ökat från 33 stycken 2017 till 841 stycken 2022, vilket är högre än genomsnittet (509) för kommunerna 2022. Två möjliga förklaringar till ökningen kan vara kraftigt stigande elpriser samt möjligheten för privatpersoner att få stöd genom skattereduktion för grön teknik.

Energianvändning i kommunens förvaltning

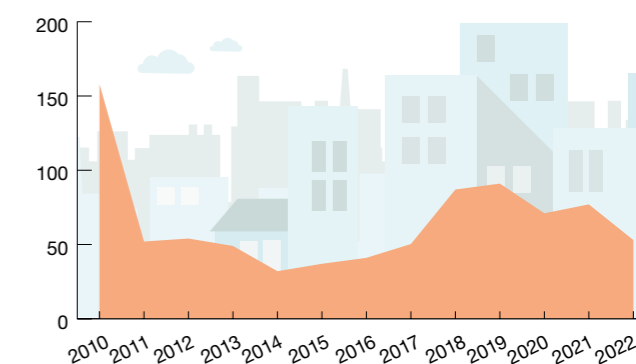
Fjärrvärme är den dominerande uppvärmningskällan i kommunens förvaltning, med en andel på 76 procent. Den näst vanligaste uppvärmningskällan är värmepump, som stod för 15 procent av förvaltningens värmeförsörjning. Direktverkande el användes i 4 procent av fallen, medan drift av värmepump med oljepanna utgjorde 3 procent. Övriga uppvärmningskällor svarade för 2 procent av den totala uppvärmningen.

Förvaltningens uppvärmningskällor 2022

Källa: Härryda kommun, sektorn för teknik och förvaltningsstöd

Eldningsolja förvaltningens fastigheter (m³ per år)

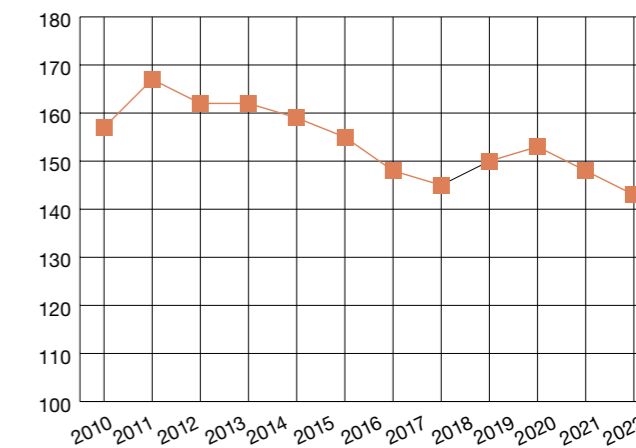
Källa: Härryda kommun, sektorn för teknik och förvaltningsstöd

Oljeförbrukningen har minskat från 152 kubikmeter 2010 till 50 kubikmeter 2023. Mellan åren 2014–2019 och 2020–2021 ökade oljeförbrukningen. En förklaring till det ökade användandet är uttjänta värmepumpar i vissa av förvaltningens fastigheter. Förvaltningen har sedan 2020 i uppdrag att fasa ut all fossil olja för uppvärmning. Utfasningen befinner sig i slutskedet.

Förvaltningens energianvändning minskar

Under perioden 2009–2022 har förvaltningens energianvändning per kvadratmeter minskat. Från 2009, då energikonsumtionen låg på 167 kWh per kvadratmeter, har det skett en stadig nedgång i energiförbrukningen. 2022 var energikonsumtionen 143 kWh per kvadratmeter, vilket indikerar effektivisering och en mer energieffektiv drift. Nedgången förklaras av arbetet med energibesparande åtgärder och ökad medvetenhet om energikonsumtion. Redovisade siffror gäller kommunala byggnader förvaltade av kommunens fastighetsfunktion.

Energianvändning per kvadratmeter i förvaltningens lokaler, kWh per kvadratmeter och år

Källa: Härryda kommun, sektorn för teknik och förvaltningsstöd

Det här avsnittet kopplar till:

FNs hållbarhetsmål 2030

De nationella miljökvalitetsmålen

- Ett rikt växt- och djurliv
- Ett rikt odlingslandskap
- Levande skogar
- Myllrande våtmarker
- Levande sjöar och vattendrag
- Giffri miljö

Biologisk mångfald

En varierad och levande natur med stor biologisk mångfald och väl fungerande ekosystemtjänster. Det är en förutsättning för en hållbar utveckling som genererar ekonomiska, ekologiska och sociala värden. Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss människor. Att bevara och stärka den biologiska mångfalden är avgörande för att ekosystem ska fungera och ge oss rent vatten och luft, skapa ny jord, lagra kol och pollinera för livsmedel och olika livsmiljöer. Men naturen har också ett egenvärde och är av stor betydelse för att människor ska uppleva livskvalitet.

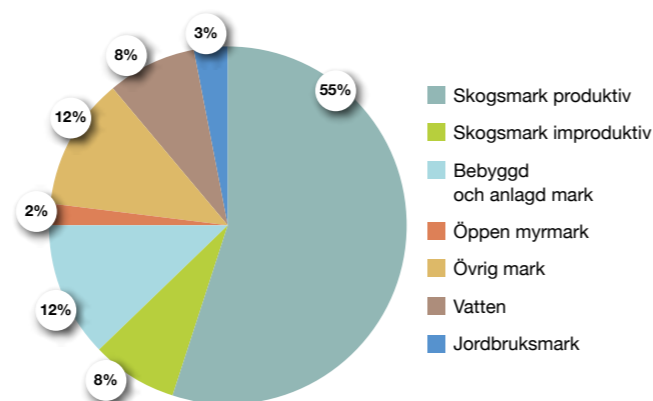
Den biologiska mångfalden minskar i allt snabbare takt över hela världen. Forskarna uppskattar att antalet vilda ryggradsdjur i snitt minskat med 69 procent sedan 1970⁴¹. Regionalt är de största hoten för miljön exploatering, förstörelse av livsmiljöer, vandringshinder, invasiva arter, klimatförändringar och bekämpningsmedel. I Sverige finns drygt 4 700 rödlistade arter⁴².

Markanvändning

Cirka 63 procent av kommunens landareal består av skog. Främst barrskog, men också en del lövskog. Kommunen äger idag 2 000 hektar skog⁴³.

Jordbruksmark står för cirka 3 procent av kommunens landareal och är ett samlingsnamn för åkermark, ängsmark och betesmark. Åkermark är till skillnad från betesmarken möjlig att plöja och odlas på, såväl djurfoder som livsmedel. Betesmarker är permanent gröna och ger foder till betande djur⁴⁴.

Markanvändning Härryda kommun 2020

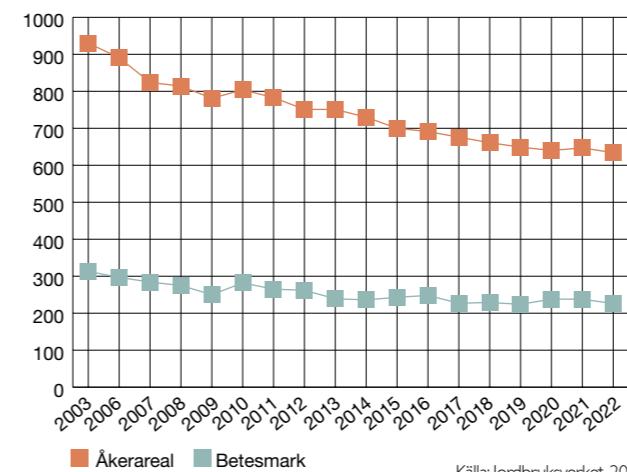
Källa: SCB, senaste statistik är från 2020.

⁴¹ WWF, 2023
⁴² Art som riskerar att dö ut
⁴³ Härryda kommun, 2019
⁴⁴ Länsstyrelsen, 2020

Enligt Härryda kommuns kartläggning från 2020 består 5,7 procent av landarealen av jordbruksmark. Nästan tre fjärdedelar av ytorna är mindre än 1 hektar. Den största delen av jordbruksmarken är koncentrerad till Mölndalsåns och Storåns dalgångar. Det gjordes även en kartläggning 2021 av objekt i jordbruksmark som omfattas av generella biotopskydd. Biotopskyddade objekt är exempelvis allé, småvatten, stenmur och odlingsröse i jordbrukslandskapet. Från 1960-talet och framåt har det skett en generell minskning av jordbruksmark i landet, mestadels på grund av exploatering och urbanisering. Det är viktigt att bevara jordbruksytorna eftersom de tillsammans utgör en grön korridor till odlingslandskap i Halland och Skaraborg.

Total hektar åkerareal och betesmark i Härryda kommun

Källa: Jordbruksverket, 2022

⁴⁵ Jordbruksverket, 2023

Jordbruksmarken är en viktig resurs för att producera livsmedel och andra råvaror. Det är viktigt att bevara den möjligheten för kommande generationer⁴⁵.

Det behöver även finnas förbindelser mellan betesmarker, liksom mellan andra naturtyper, för att arterna i de olika naturtyperna långsiktigt ska kunna överleva och ha möjlighet att spridas.⁴⁶

Detsamma gäller för ekologiskt odlad jordbruksmark där fördelarna bland annat är främjad biologisk mångfald samt förbättrad vatten- och jordkvalitet⁴⁷. I Härryda kommun har den ekologiskt odlade jordbruksmarken minskat sedan 2014. Under fyra år fram till 2022 har emellertid ekologiskt odlad mark ökat med 25 hektar till 105 hektar.

Skyddad natur i Härryda kommun

I Härryda kommun är 1 155 hektar av naturen skyddad vilket utgör 4 procent av den totala ytan. Detta innebär en ökning från 2010 då 2,1 procent av ytan var skyddad natur, samt en mindre ökning sedan 2018 då 3,6 procent av ytan var skyddad natur. Ökningen beror på bildandet av två nya naturreservat under 2022, Härskogen och Härssjön-Rambo mosse⁴⁸.

Snittet för länet är 3 procent. I Partille och Mölndal är 12–13 procent av ytan skyddad natur och i Lerum och Mark är ca 0,5–2 procent av ytan skyddad.⁴⁹

I kommunen finns nu sammanlagt nio naturreservat: Rådasjön, Bråtaskogen, Delsjön, Gallhålan, Klippan, Risbohult, Härskogen, Härssjön-Rambo mosse och Yxsjön. 2023 fanns det även 44 hektar skogliga biotopskyddsområden⁵⁰. Klippan, Labbera, Risbohult och Maderna klassificerade som Natura 2000-områden, som är ett ekologiskt nätverk av skyddade områden inom EU.

⁴⁶ Jordbruksverket, 2024
⁴⁷ SLU, 2023
⁴⁸ Naturvårdsverket, 2024b
⁴⁹ SCB, 2023

⁵⁰ Områden som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- och växtarter.

Naturvård och ekologi

I en växande kommun som Härryda är det nödvändigt med en översiktlig plan för naturvård, likaväl som för andra fysiska planeringsområden, exempelvis bostadsbyggande och infrastruktur.

Naturvårdsplanen i Härryda kommun antogs av kommunfullmäktige 2012 och syftar till att integrera naturvårdsintressen i den kommunala planeringen. Den omfattar mål och riktlinjer för kommunens naturvårdsarbete samt aktuellt kunskapsunderlag om värdefulla naturområden. Inventeringar visar att naturen i kommunen består av olika naturtyper såsom gammelskog, naturbetesmarker, vattendrag samt förekomst av rödlistade växt- och djurarter. Vissa områden klassificeras även som riksintressen. Arbetet pågår med att ta fram en ny naturvårdsplan.

Naturinventeringar

Skyddsvärda träd som inventerades 2008 har återinventerats 2021. Totalt finns 1 405 sådana träd. Åtgärder som påverkar skyddsvärda träd omfattas av samrådspålit enligt Miljöbalken. Nästan 5 000 meter allé har inventerats. En allé är en trädrad om minst fem träd på en eller båda sidorna om en väg. Alléer är viktiga spridningskorridorer och livsmiljöer för arter och omfattas av generell biotopskydd.

En inventering av stormusslor gjordes 2021 i kommunen. Totalt har 18,2 kilometer i 13 olika vattendrag inventerats översiktligt genom vandring med vattenkikare samt snorkling. Fynd av flodpärlmussla gjordes i Storån, Gisslebäcken och Mölndalsån. 2016 gjordes även fynd i Tvärån. Under 2021 har Naturskyddsföreningen i Härryda tillsammans med Härryda kommun låtit ta fram en kartläggning av på-

verkade våtmarker. Totalt finns 903 påverkade våtmarker i kommunen. Underlaget ger möjlighet att belysa våtmarksfrågan och till restaurering av våtmarker.

Återinventering av skyddsvärda träd, kartläggning av våtmarker och inventering av stormusslor är lokala naturvårdsprojekt som medfinansieras av LONA, Naturvårdsverkets satsning på naturvård.

Invasiva arter

Invasiva arter är de växter eller djur som tar över en ny plats eftersom de saknar naturliga fiender där. Gemensamt för invasiva arter är att de ofta är starka, konkurrenskraftiga och bra på att sprida sig. I vissa fall kan invasiva arter ha stor negativ påverkan på naturen, den biologiska mångfalden, människors hälsa och samhället. De främsta invasiva arterna i Härryda kommun är signalkräfta, parkslide, jätteloka och gul skunkkalla. Många förekomster finns registrerade på Artportalen, en nationell databas för växt- och djurarter.

Ekologisk status i sjöar och vattendrag

Vatteninformationssystem Sverige (VISS) är en databas som har utvecklats av vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten. Här görs övergripande bedömningar av hur vatten och sjöar mår, bland annat ur ekologisk status. Data från VISS redovisas i sexårsacykler.

Ekologisk status

Ekologisk status är en bedömning av status för växt- och djurarter som jämförs med ett referensförhållande. Orsaken till att sjöar och vattendrag inte uppnår god ekologisk status

skiljer sig åt. Problembilden ser olika ut beroende på var i Sverige vattnet är beläget och vilken påverkan den utsätts för. Övergödning, försurning, fysiska förändringar och miljögifter är de vanligaste orsakerna till att många vattenförekomsters ekologiska status blir negativt påverkade⁵¹.

Data från 2023 visar att 2 av 16 sjöar i Härryda kommun bedöms ha god ekologisk status (Landvettersjön och Stora Delsjön). 13 sjöar bedöms ha en måttlig status.

För Västra Nedsjön som ligger både i Härryda kommun och Bollebygd, bedöms den ekologiska statusen som otillfredsställande. Orsaken är att sjön regleras för att minska risken för översvämning nedströms i Mölndalsån, vilket gör att fiskar och andra djur inte kan vandra naturligt. Den ekologiska statusen får konsekvenser för växt- och djurliv, men påverkar inte dricksvattnet. Reningsprocesserna i vattenverken är anpassade för rådande råvattenkvalitet och dricksvattenkvaliteten uppfyller Livsmedelsverkets krav på ett hälsosamt dricksvatten⁵².

Två av 26 vattendrag bedöms ha god ekologisk status, 22 måttlig och två otillfredsställande status. Mölndalsån, sträckan Landvettersjöns inlopp till Tväråns tillflöde, samt Nolån från mynningen i Storån till Bua bedöms ha en otillfredsställande ekologisk status.

De två främsta anledningarna till att sjöar och vattendrag inte uppnår god status i Härryda kommun är försurning och att fiskar inte kan vandra naturligt i vattensystemen.

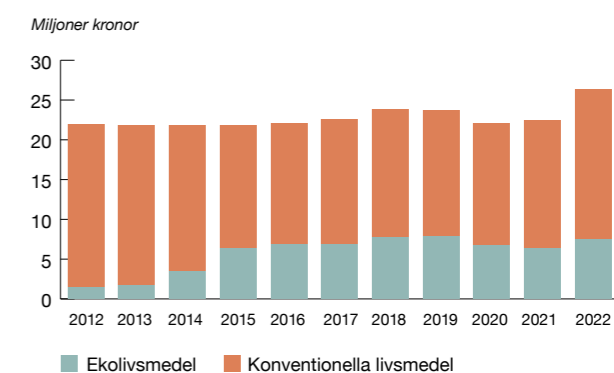
Försurningsskador i mark och vatten finns inom kommunen, varför åtgärder i form av kalkning genomförs. Det tar dock tid att återställa skadorna.

Härryda kommun har väl utbyggt vatten och avlopp samt relativt få jordbruk vilket gör att övergödning inte är ett utbrett problem. 50 procent av sjöarna har hög eller god status avseende näringsämnen. 17 procent av sjöarna bedöms ha en måttlig status gällande näringsämnen. Resterande sjöar är inte bedömda.

Förvaltningens inköp av ekologiska livsmedel

Genom att köpa ekologiska livsmedel gynnar kommunen produktion som inte använder kemiska bekämpningsmedel eller konstgödning samt att djur får vara ute och hålla landskap öppna.⁵³ Detta produktionssätt förhindrar giftspridning och gynnar den biologiska mångfalden. Enligt Sveriges livsmedelsstrategi är målet att 60 procent av livsmedelskonsumtionen i offentlig verksamhet ska vara ekologisk år 2030⁵⁴. Även kommunens miljöpolicy beskriver att miljökrav ska användas som aktivt instrument i alla upphandlingar och inköp.

Ekologiska livsmedels andel av totalsumman inom förvaltningens måltidsservice

Källa: Teknik och förvaltningsstöd, 2022.

Andelen inköp av ekologiska av livsmedel inom måltidsservice har ökat från 9 procent år 2013, till 32 procent år 2022. Snittet för samtliga kommuner var 29 procent år 2022. Andelen har minskat något sedan 2019 då 33 procent av kommunens inköp utgjordes av ekologiska livsmedel.

⁵¹ VISS, 2023

⁵² Härryda kommun, sektorn för samhällsbyggnad

⁵³ Jordbruksverket 2023b

⁵⁴ Jordbruksverket, 2022

Det här avsnittet kopplar till:

FNs hållbarhetsmål 2030

De nationella miljökvalitetsmålen

- Giftfri miljö
- God bebyggd miljö

Hållbar konsumtion och boendemiljö

I en expansiv kommun är det viktigt att skapa förutsättningar för god boendemiljö och hållbara livsstilar. Det handlar bland annat om att förtätning i tätorterna kan kombineras med möjligheter till rekreation och vistelse i natur. En förutsättning för att invånare ska kunna göra hållbara val i vardagen är att det finns en infrastruktur som möjliggör detta.

Invånarnas uppfattning om kommunens miljöinsatser

SCB:s medborgarundersökning från 2022 undersökte invånarnas nöjdhet kring frågor som bland annat är kopplade till miljö. Frågorna besvaras enligt svarsalternativen "mycket dåligt", "ganska dåligt", "ganska bra" eller "mycket bra".

På frågan om hur utbudet av återvinningscentraler uppfattas, svarade 85 procent "mycket bra" eller "ganska bra". 87 procent svarade att kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten är "mycket bra" eller "ganska bra", vilket är i nivå med snittet för samtliga kommuner. De invånare som bor i kommunens tätorter är nöjdare med utbudet av återvinningscentraler och kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten, jämfört med de som bor utanför tätorter.

31 procent av invånarna anser att möjligheten att återvinna avfall utan transport med bil, är "mycket bra" eller "ganska bra", vilket överensstämmer med genomsnittet

för samtliga kommuner. En viss skillnad kunde ses utifrån var i kommunen invånarna bor: 37 procent av invånarna i tätort och 20 procent av invånarna utanför tätort gav höga betyg.

På frågan om hur man uppfattar att kommunens arbete för att minska miljö- och klimatpåverkan i kommunens verksamheter fungerar, svarade 54 procent "mycket bra" eller "ganska bra". Det är en lägre andel än genomsnittet för samtliga kommuner (63 procent). Svaren varierar mellan åldersgrupperna; de yngre invånarna (18–29 år) är mindre nöjda med miljö- och klimatarbetet i kommunens egna verksamheter.

Avfallsmängder Avfallsmängd per invånare

I Sverige har avfallsmängderna ökat med 50 procent sedan 1990, då 300 kg per person och år slängdes jämfört med 2022 då 449 kg per person och år slängdes⁵⁵.

Vid mätning av avfallsmängder och återvinningsmaterial

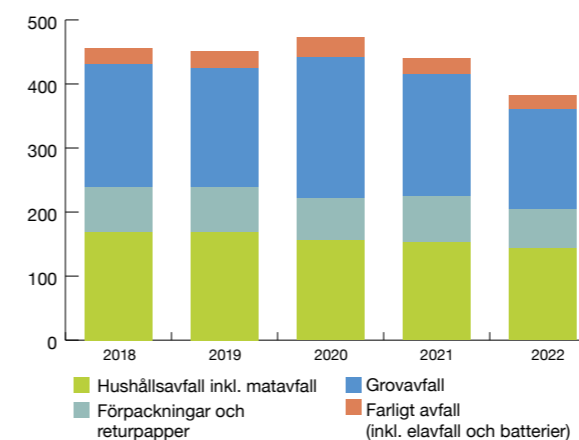
⁵⁵ Avfall Sverige, 2022 (senaste mätningen nationellt gjord 2022)

är det viktigt att notera att fler än kommunens invånare har möjlighet att använda återvinningscentralen Bråta i Mölnlycke och 25 återvinningsstationer. Det kan exempelvis vara företag och invånare från närliggande kommuner.

Nedanstående diagram visar privatpersoners och företags avfall i form av brännbart hushållsavfall, insamlat matavfall, grovavfall samt förpackningar lämnade till återvinning inom kommunen delat med antalet invånare. Avfallsmängden per invånare har minskat något de senaste åren till 383 kg avfall per person 2022, bortsett från en ökning av grovavfall 2020, som kan förklaras av ökad inlämning under pandemin.

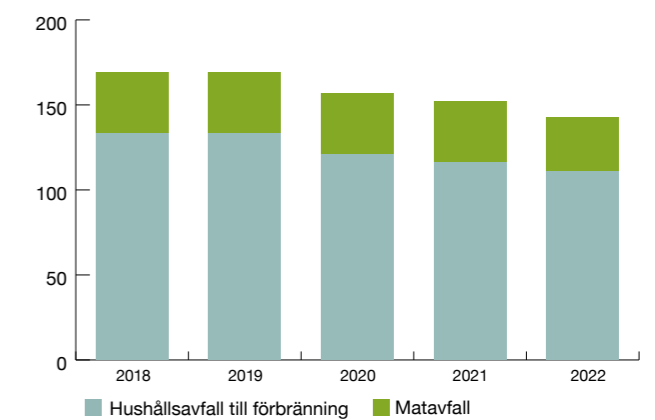
Insamlat avfall i Härryda kommun, kg per invånare

Källa: Kolada, 2023

Hushållsavfall och matavfall (hushållsnära avfall som kommunen hämtar) per invånare i Härryda kommun har minskat med 15 procent sedan 2018 och 2022 slängdes 143 kg per person. Som diagrammet visar har andelen insamlat matavfall varit oförändrat sedan 2018. Taxan för matavfall i Härryda kommun är samma som för blandavfall och debiteras per kg.

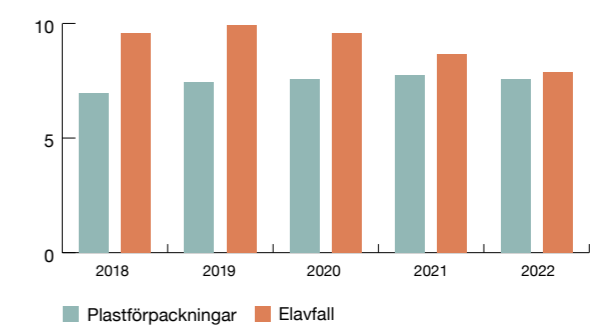
Insamlat hushållsavfall och matavfall, kg per invånare

Källa: Härryda Vatten och avfall AB

Nedanstående diagram visar två av de material som följs upp i den regionala avfallsplanen *Göteborgsregionen minskar avfallet*. Två delmål i planen är att plastförpackningar och elavfall ska minska med 50 procent per invånare fram till målfåret 2030⁵⁶. Basåret för planen är 2020. Sedan dess har plastavfallet varit oförändrat och el-avfallet minskat med 18 procent.

Insamlat material, plastförpackningar och elavfall, kg per invånare

Källa: FTI 2023, El-kretsen hållbarhetsredovisningar

⁵⁶ Göteborgs Regionen, 2020

Förvaltningens avfall

I förvaltningen är det fastighetsfunktionen inom sektorn för teknik och förvaltningsstöd som ansvarar för miljöhusen i anslutning till kommunens verksamheter.

Det finns kärn för hushållsavfall, matavfall och källsorterat avfall. Ett mål i den regionala avfallsplanen är att avfall från kommunens verksamheter ska minska med 40 procent per heltidsanställd till 2030.

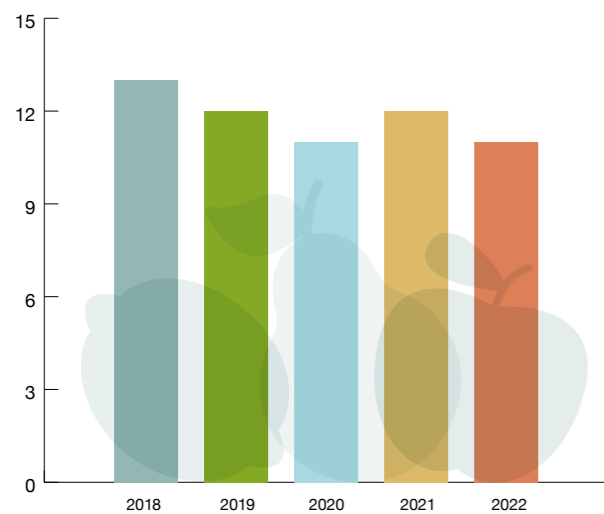
Till följd av förändrade mätmetoder från avfallsentreprenören är det svårt att göra jämförelser av avfallsstatistiken över tid. År 2022 uppgick avfallsmängden från förvaltningen till 321 kg per heltidsanställd, medan det brännbara avfallet från förvaltningen var cirka 366 ton per år.

Matsvinn från förvaltningens verksamheter

Matsvinnet från måltidsservice har sedan man började mäta 2015 minskat med 39 procent. 2022 var matsvinnet 11 kg per person. I matsvinnet inkluderas produktionsvinn, serveringsvinn och tallrikssvinn från alla måltider under hela dagen.

Matsvinn kg/per inskriven i verksamhet

Avser samtliga verksamheter: förskola, skola, gymnasiet och äldreboenden. Källa: Sektorn för teknik och förvaltningsstöds miljöberättelse 2022

Grönområden

Miljön, både natur- och kulturmiljöer och den byggda miljön, bidrar med viktiga ekosystemtjänster, bland annat genom att dels förebygga hälsohot, dels främja människors hälsa genom att ge möjlighet till fysisk aktivitet, friluftsliv, rekreation, stimulans, välbefinnande och avkoppling⁵⁷. Att bevara och vårda dessa områden är därför avgörande för att säkerställa en fortsatt positiv påverkan på människors hälsa.

I SCB:s medborgarundersökning 2022 ställdes frågan om utbudet av friluftsområden i kommunen. 94 procent av invånarna svarade att de upplever utbudet mycket bra eller

ganska bra. På frågan om hur viktigt närheten till natur är, svarade 98 procent viktigt eller mycket viktigt. Båda frågorna är över snittet för samtliga kommuner och kvinnor ger ett något högre betyg än män.

Luftkvalitet

Luftkvaliteten i hela Sverige har förbättrats avsevärt genom tekniska lösningar vilket minskat försurande utsläpp, övergödande utsläpp och utsläpp av partiklar.

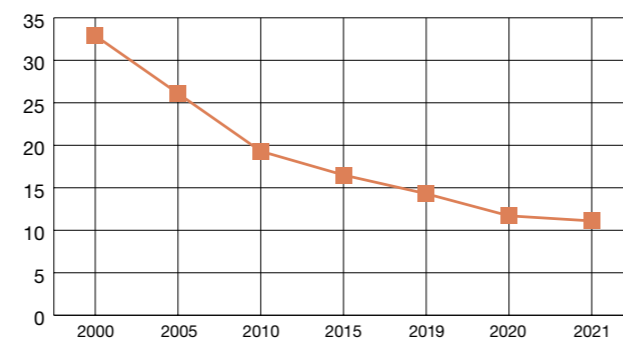
Kvaliteten på luften utomhus påverkas av många olika faktorer, men vägtransporterna är den största källan till luftföroreningar i Härryda kommun. Luftföroreningarna kommer dels från fordonens avgaser, dels som partiklar när däck nöts mot vägbanan. Även arbetsmaskiner har en betydande påverkan. Högst halter av utsläpp av luftföroreningar återfinns vid riksväg 40, där antalet boende är begränsat. Även flyget påverkar luftkvaliteten. Trots det är andelen luftföroreningar från flyget begränsat vad gäller partiklar och kväveoxider och värden ligger under miljö kvalitetsnormerna⁵⁹.

Utsläpp av luftföroreningar i kommunen

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har definierat nyckeltal som redovisar utsläpp av luftföroreningar som är viktiga att minska för att nå de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen⁶⁰.

Utsläpp av luftföroreningar i form av kväveoxider (NOx) uppstår vid förbränning i höga temperaturer. De är starkt kopplade till användningen av motordrivna fordon såsom bilar och arbetsmaskiner men uppstår exempelvis också vid energiproduktion. Biltrafiken är den största källan i de flesta tätorter. Kväveoxider är hälsoskadliga och bidrar till bildandet av marknära ozon samt övergödning och försurning⁶¹. Nationellt har de totala utsläppen av kväveoxider minskat med 62 procent mellan 1990 till 2022.

Utsläpp⁶² av kväveoxider (NOx) till luft i Härryda kommun, kg per invånare

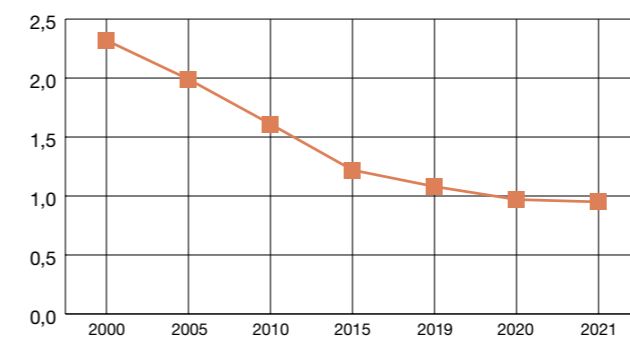
Källa: SCB, Svenska MiljöEmissionsData (SMED) via SMHI & Nationella emissionsdatabasen

I Härryda kommun har utsläppen av kväveoxider (NOx) mer än halverats sedan år 2000 och uppmättes 2021 till 11,1 kg per invånare, varav 6,8 kg kommer från transporter. Det är en minskning jämfört med 2019, då utsläppen från transporter låg på 7,5 kg⁶³ per invånare.

Ett annat nyckeltal är måttet PM2.5 vilket anger vikten av små partiklar med en diameter upp till 2,5 mikrometer i luften (PM står för particulate matter). Dessa partiklar uppstår främst vid förbränning, men också genom vägslitage från däck och bromsar. Små partiklar i luften leder till stora hälsoproblem⁶⁴.

Utsläpp till luft av partiklar, PM2.5 i Härryda kommun, kg per invånare

Källa: SCB, SMED via SMHI & Nationella emissionsdatabasen

Även utsläpp av partiklar har minskat sedan år 2000 i Härryda kommun och uppmättes 2021 till 0,95 kg per invånare. Detta är lågt jämfört med andra kommuner i Sverige där genomsnittet ligger på cirka 2 kg⁶⁵.

Buller

Buller är den miljö störning som påverkar flest människor. Trots att buller inte uppfattas som livshotande på samma sätt som många andra miljö faktorer har det en stor påverkan på människors hälsa och livskvalitet. I Härryda kommun är de största bullerkällorna väg-, flyg- och tågtrafik. Enligt enkäten "Hälsa på lika villkor?" uppger 11 procent av invånarna i Härryda kommun att de är utsatta för störande trafikbuller i sitt bostadsområde. I Västra Götalands län och i riket är snittet 12 procent⁶⁶.

Giftfri kommun

Härryda kommun arbetar utifrån Policy för giftfri kommun antagen av kommunstyrelsen i mars 2023. Policyn utgår från fyra områden:

- Använda miljö- och hållbarhetskriterier vid upphandling och inköp
- Göra medvetna materialval i skolmiljö
- God kemikaliehantering i verksamheterna
- Giftfri cirkularitet

Härryda kommun arbetar för att minska användningen av kemiska produkter. Genom miljöarbetet i sektorn för teknik och förvaltningsstöd, har en mängd kemiska produkter fasats ut. Dessutom har andelen miljömärkta kemikalier ökat sedan 2019 och uppgick till 20 procent år 2022. Sektorn för teknik och förvaltningsstöd ansvarar för förvaltningens städservice och har arbetat för att minska städ kemikalier, delvis genom nya städrutiner som har reducerat förbrukningen av städ kemikalier med 16 procent sedan 2020. Även förbrukningen av tvättmedel har minskat med 19 procent jämfört med 2020.

⁵⁷ Årsredovisning Härryda kommun, 2020
⁵⁸ Folkhälsomyndigheten, 2021

⁵⁹ Härryda kommun, 2023
⁶⁰ RKA, 2023
⁶¹ Naturvårdsverket, 2022b

⁶² Utsläpp från industri, transporter, arbetsmaskiner, egen uppvärmning, jordbruk, el och fjärrvärme, utrikes transporter.

⁶³ Kolada hämtat från SMED via SMHI och nationella emissionsdatabasen
⁶⁴ RKA 2023
⁶⁵ Kolada hämtat från SMED via SMHI och nationella emissionsdatabasen

⁶⁶ Hälsa på lika villkor? 2022

Aktuell hållbarhet (2023). Resultat Härryda. Hämtad 2024-02-15 från: <https://kommunrankning.miljobarometern.se/resultat/h%C3%A4rryda/>

Avfall Sverige (2022). Svensk avfallshantering. Hämtad 2023-12-20 från: https://www.avfallssverige.se/media/whafyutn/svensk_avfallshantering_2022.pdf

Folkhälsomyndigheten (2021). Vår livsmiljösbetydelse för en god och jämlik hälsa. Hämtad 2023-11-02 från: <https://www.folkhalsa-myndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/v/var-livsmiljos-betydelse-for-en-god-och-jamlik-halsa/?pub=93308>

Göteborgsregionen (2020). Göteborgsregionen minskar avfallet. Hämtad 2023-12-20 från: <https://goteborgsregionen.se/download/18.56a627e118418b4240317acc/1668754944770/G%C3%B6teborgsregionen%20minskar%20avfallet,%20tillg%C3%A4nglig.pdf>

Härryda kommun (2020). Årsredovisning. Hämtad 2023-12-20 från: <https://www.harryda.se/download/18.7d75d37818388c7e03c3a7c11664889369900/AR2020.pdf>

Härryda kommun (2022). Miljöberättelse 2022, sektorn för teknik och förvaltningsstöd. Hämtad 2024-03-12 från: <https://ida.harryda.se/huvudmeny/1/teknikochforvaltningsstod/sectorsgemensamt/miljoarbetesektor/tof.4.2dd5275d18b607f57b12ac3.html>

Härryda kommun (2019). Riktlinjer för kommunens produktionsskog. Hämtad 2024-01-18 från: https://www.harryda.se/download/18.7cb052ad182e93dee7ed4e9/1663320689989/Riktlinjer%20f%C3%B6r%20kommunens%20produktionskog_Kf%C2%A7153_20191114.pdf

Härryda kommun (2022). Policy för resor och möten. Hämtad 2023-12-18 från: https://www.harryda.se/download/18.7cb052ad182e93dee7eca41/1663242957804/Policy%20f%C3%B6r%20resor%20och%20m%C3%B6ten%20webbversion_Ks2020407.pdf

Härryda kommun (2023). Luften utomhus. Hämtad 2023-12-16 från: <https://www.harryda.se/byggaboochmiljo/boende/miljobullerochluftkvalitet/luftenutomhus.4.c0a4fce181800179102f6d.html>

Jordbruksverket (2022). Livsmedelsstrategi för Sverige. Hämtad 2024-01-17 från: <https://jordbruksverket.se/mat-och-drycker/livsmedelsstrategi-for-sverige/sa-ska-eko-oka>

Jordbruksverket (2024). Ängs- och betesmarker. Hämtad 2024-02-09 från: <https://jordbruksverket.se/vaxter/odling/biologisk-mangfald/angs--och-betesmarker>

Jordbruksverket (2023). Jordbruksmarkens värden. Hämtad 2020-11-01 från: <https://jordbruksverket.se/jordbruket-miljon-och-klimatet/jordbruksmarkens-varden>

Jordbruksverket (2023a). Konsumtion av kött. Hämtad 2023-10-30 från: <https://jordbruksverket.se/mat-och-drycker/hallbar-produktion-och-konsumtion-av-mat/konsumtion-av-kott>

Jordbruksverket (2023b). Om ekologisk produktion. Hämtad 2024-03-15 från: <https://jordbruksverket.se/jordbruket-miljon-och-klimatet/ekologisk-produktion>

Livsmedelverket (2023). Kött och chark – råd. Hämtad 2023-10-30 från: <https://www.livsmedelverket.se/matvanor-halsa--miljo/kostrad/rad-om-bra-mat-hitta-ditt-satt/kott-och-chark#F%C3%B6rdjupning>

Länsstyrelsen i Kronobergs län (2020). Brukningsvård jordbruksmark – Ett kunskapsunderlag. Hämtad 2024-01-18 från: https://catalog.lansstyrelsen.se/store/54/resource/DG_2020__14

Länsstyrelsen Västra Götalands län (2023). Miljömålsbedömning. Hämtad 2023-12-13 från: <https://catalog.lansstyrelsen.se/store/13/resource/2869>

Naturvårdsverket (2023a). Insatser för miljön ger resultat. Hämtad 2023-12-13 från: <https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/sveriges-miljomal/fordjudpad-utvardering-av-sveriges-miljomal-2023/insatser-for-miljon-ger-resultat/>

Naturvårdsverket (2023b). Hur går det globala klimatarbetet? Hämtad 2023-12-12 från: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/det-globala-klimatarbetet/parisavtalet/hur-gar-det-globala-klimatarbetet/>

Naturvårdsverket (2023c). Konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp per person och år. Hämtad 2023-12-13 från: <https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/konsumtion/vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-per-person/>

Naturvårdsverket (2023d). Klimatet och konsumtionen. Hämtad 2024-01-18 från: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/omraden/klimatet-och-konsumtionen/>

Naturvårdsverket (2024a). Matavfall och matsvinn. Hämtad 18-03-24 från: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/avfallslag/matavfall-och-matsvinn/>

Naturvårdsverket (2024b). Skyddad natur. Hämtad 26-03-24 från: <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Naturvårdsverket (2022a). Fördjupad utvärdering av miljömålen 2023. Hämtad 2023-12-13 från: <https://www.naturvardsverket.se/4af3f8/globalassets/media/publikationer-pdf/7000/978-91-620-7090-8.pdf>

Naturvårdsverket (2022b). Fakta om marknära ozon. Hämtad 2024-03-18 från: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/luft/luftfororenigar-och-dess-effekter/fakta-om-marknara-ozon/>

Naturvårdsverket (2019). Parisavtalet. Hämtad 2019-12-06 från: <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/Internationellt-miljoarbete/miljokonventioner/Klimatkonventionen/Parisavtalet/>

RKA (2023). Nyckeltal för Agenda 2030 i Kolada. Hämtad 2023-11-02 från: <https://rka.nu/radetforframjandeavkommunala-analyser/nyhetsarkiv/arkivnyheter/nyckeltalforagenda2030/ikolada.75569.html>

RUS (2021). Nationella emissionsdatabasen. Hämtad 2023-12-16 från: <https://www.kolada.se/verkyty/jamforaren/?focus=82304&report=149259&type=kommun>

SCB, Energiförbrukning: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__EN__EN0203__EN0203A/SlutAnvSektor/

SCB, Markanvändning: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0803__MI0803A/MarkanvN/

SCB (2023). Skyddad natur. Hämtad 2024-03-18 från: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-omne/miljo/markanvandning/skyddad-natur/>

SEI (2024). Konsumtionskompassen. Hämtad 2024-03-19 från: <https://sei.org/sharepoint.com/sites/Municipal-Footprints/Delade%20dokument/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2FMunicipal%2DFootprints%2F%2FDelade%20dokument%2FGeneral%2F%2FKonsumtionskompassen%5FPUBLIC&p=true&ga=1>

SLU (2023). Biologisk mångfald och ekologisk produktion. Hämtad 2023-10-30 från: <https://www.slu.se/centrumbildning-ar-och-projekt/epok-centrum-for-ekologisk-produktion-och-konsumtion/vad-sager-forskningen/biologisk-mangfald/>

SMHI (2023). Nationella emissionsdatabasen. Hämtad 2024-03-14 från: <https://nationellaemissionsdatabasen.smhi.se/>

Trafikanalys (2022). Resvanor i Sverige 2022. Hämtad 2023-11-02 från: <https://www.trafa.se/globalassets/statistik/resvanor/2022/resvanor-i-sverige-2022.pdf>

VISS (2023). Biologisk status. Hämtad 2023-11-01 från: <https://visshjalp.lansstyrelsen.se/>

Västra Götalandsregionen (2023). Resvaneundersökning i Västra Götaland 2022–2023. Hämtad 2024-01-16 från: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrjoiOWM0MzA4ZDUtYTJRjOC00Zjg1LTlThYmMtNzFjNmE4YmU0OWFlIiwidCI6ImU2MGZlYTk4LWVjNDU0NGZMc004Y2E0LTFkODUwMDY0ZTIlMlslmMiOj9>

WWF (2023). Biologisk Mångfald. Hämtad 2023-10-30 från: <https://www.wwf.se/biologisk-mangfald/#vad-ar-biologisk-mangfald>

Bilaga 1 – Information om undersökningar

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS)
Statistiken om utsläpp av växthusgaser på kommunnivå är hämtad från databasen för Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS), som är ett samverkansorgan som ska stödja, vägleda och samordna länsstyrelsernas arbete och det regionala arbetet i miljömålssystemet. Uppgifterna i databasen utgår från Sveriges officiella utsläppsstatistik, som rapporteras bland annat till klimatkonventionen och luftvårdskonventionen. Utsläppen i Sverige har fördelats över ett rutnät där rutorna motsvarar 1 km². Fördelningen sker med hjälp av relevant statistik och geografiska data, till exempel vägnät, betesmark, avverkad skog och befolkningsuppgifter.

Resevaneundersökningen, Västra Götaland 2022
I Resevaneundersökningen (RVU) 2022–2023, gjord av Västra Götalandsregionen, redovisas resultat för olika geografiska områden:

- Helheten som är Västra Götaland + Kungsbacka (benämns Västra Götaland)
- SKR:s kommungrupper
- Enskilda kommuner
- En fördjupning med nio kommuner uppdelade i stads- och omlandsområden.

Syftet med rapporten är att ge viktiga insikter och kunskap om färdmedel, resvanor,

prioriteringar och behov inom mobilitet i Västra Götaland. Målgruppen för rapporten har främst varit kommuner i Västra Götaland, Västtrafik och Västra Götalandsregionen (VGR). Resultaten planeras att användas i arbetet med trafikförsörjningsprogram, infrastrukturplaner, planering av kollektivtrafik och trafikplanering i kommuner.

I Resevaneundersökningen har Västra Götalandsregionen använt sig av kollektivtrafikbarometerns (som är en resenärs- och invånarundersökning av svensk kollektivtrafik) ordinarie undersökning, men med ett eget tillägg. Respondenterna i undersökningen tillfrågades om att delta i undersökningen på samma sätt som i kollektivtrafikbarometern ordinarie undersökning. I 200 respondenter utöver kollektivtrafikbarometern beställdes. Urvalet skedde utifrån befolkningsregistret och förutsättningarna kring fördelning mellan postnummerområden. Totalt resulterade det i 20 800 svar.

Medborgarundersökningen 2022
I SCB:s medborgarundersökning får kommunens invånare tycka till om sin kommun och dess verksamheter. I medborgarundersökningen besvarar invånarna frågorna utifrån vad de tycker om sin kommun inom följande områden:

- Skola och omsorg
- Boende och boendemiljö

- Lokala arbets- och utbildningsmöjligheter
- Samhällsservice
- Resor och kommunikationer
- Bibliotek, kulturliv och mötesplatser
- Idrott, motion och friluftsliv
- Underhåll av den offentliga miljön
- Trygghet i samhället
- Klimat- och miljöarbete
- Bemötande, information och inflytande i kommunen
- Jämlikhet och integration
- Förtroende
- Allmänna frågor om kommunen

Härryda kommun deltar vartannat år. Den senaste undersökningen genomfördes mellan augusti och november 2022. Urvalet var slumpmässigt genom utskick till 1 200 personer i åldrarna 18 år eller äldre. Av dessa besvarade 40 procent enkäten.

Hälsa på lika villkor? (2022)
Hälsa på lika villkor? är en nationell enkätundersökning med frågor kring fysisk och psykisk hälsa, tandhälsa, levnadsvanor, trygghet och sociala relationer. Den skickas ut sedan 2014 till ett slumpmässigt urval av personer i Sverige i åldrarna 16–84 år. Undersökningen genomförs vartannat år i samarbete med regioner/landsting och statistiska centralbyrån (SCB). Syftet med undersökningen är att få ökad kunskap om människors hälsa och livsvillkor och följa förändringar över tid.

Bilaga 2 – Sveriges miljökvalitetsmål

Bilaga 3 – Härryda kommuns miljöpolicy

Härryda kommun ska ta en aktiv roll för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle. Kommunen ska kontinuerligt utveckla och förbättra sitt miljöarbete och ge medborgare och näringsliv förutsättningar att också minska sin miljöpåverkan.

Vi ska i våra verksamheter:

- låta resurshushållning och kretsloppstänkandet genomsyra verksamheten.
- ta hänsyn till natur- och kulturvärden samt värden för friluftsliv och folkhälsa.

- skapa fysiska förutsättningar för miljöanpassat beteende.
- ha miljökrav som aktivt instrument i alla upphandlingar och inköp.
- utbilda, informera och inspirera medarbetarna till delaktighet och att ta miljöhänsyn i sitt dagliga arbete.
- kommunicera med medborgare och näringsliv om innebörden av hållbar utveckling och miljömålen för ökad miljömedvetenhet och handlingsvilja.

- ta vara på möjligheter till samverkan och samarbete inom miljöområdet, såväl inom som utom Härryda kommun.

Miljöpolicyen ska fungera som kompass för miljöarbetet inom Härryda kommun. Härryda kommun 2013-03-25

*En god miljö är avgörande för att tillgodose
nuvarande och kommande generationers
möjlighet till ett gott liv.*

Härryda kommun | 435 80 Mölnlycke | 031-724 61 00
kommun@harryda.se
facebook.com/harrydakommun
harryda.se